

Riktlinje om systematiskt kvalitetsarbete inom utbildning

Detta styrdokument har beslutats av rektor (V-2023-0867). Styrdokumentet gäller från och med den 1 januari 2024.

Styrdokumentet reglerar det systematiska kvalitetsarbetet inom KTH:s utbildningar på samtliga nivåer. I dokumentet beskrivs vilka delar som ingår i det systematiska kvalitetsarbetet, övergripande hur dessa ska genomföras och med vilken frekvens. Riktlinjen kompletteras med fastställda mallar och respektive skolas rutiner. Ansvarig för översyn och frågor om styrdokumentet är ledningskansliet inom verksamhetsstödet och fakultetsrådet.

1 Regelverk som styr

I högskolelagen (1992:1434) 1 kap. 4 § anges att universitets och högskolors verksamhet ska avpassas så att en hög kvalitet nås i utbildningen och forskningen. De tillgängliga resurserna ska utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten. Vidare står det att kvalitetsarbetet är en gemensam angelägenhet för högskolornas personal och studenterna.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har i sin instruktion (2012:810) i uppdrag att ansvara för kvalitetssäkring av universitetens och högskolornas verksamhet. Det görs genom granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete; utvärdering av utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå; tematiska utvärderingar; samt prövning av frågor om examenstillstånd.

UKÄ har utgått från European Standards and Guidelines for Quality Assurance within the Higher Education Area in Europe (ESG) (Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning på svenska) vid utformandet av det nationella kvalitetssäkringssystemet. ESG består av en uppsättning standarder och riktlinjer för intern och extern kvalitetssäkring inom högre utbildning och fungerar som en referensram. KTH ska följa de standarder och riktlinjer som finns inom denna referensram.

Av standard 1.9 i ESG framgår följande

Standard 1.9: Lärosätena följer kontinuerligt upp och granskar regelbundet utbildningarna för att säkerställa att studenterna uppnår uppsatta mål och att utbildningarna motsvarar studenternas och samhällets behov. Granskningarna leder till kontinuerlig förbättring av utbildningarna. Åtgärder som planeras eller genomförs till följd av en granskning kommuniceras till samtliga berörda.

2 Utgångspunkter för KTH:s systematiska kvalitetsarbete

KTH tillämpar ett sammanhållet system för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av all utbildning. Det systematiska kvalitetsarbetet ska vara en integrerad del i verksamheten och ska stödja utvecklingen av utbildningen vid KTH.

I KTH:s *arbetsordning* och *delegationsordning* regleras det övergripande ansvaret för att verksamheten håller hög kvalitet och för kvalitetsarbetet. I *riktlinje om utbildningens organisation* (V-2023-0823) regleras vad som gäller för samtliga utbildningsnivåers kvalitet och kvalitetsarbete.

Det systematiska kvalitetsarbetet inom utbildning ska stödja ett kontinuerligt arbete med utvecklingen av utbildning vid KTH och ska även utvärdera kvaliteten i KTH:s utbildningar. Kvalitetsarbetet ska ge KTH:s personal stöd för att identifiera styrkor och svagheter, att definiera utvecklingsområden och att följa upp vidtagna åtgärder och utvecklingsaktiviteter. I detta arbete ska även studenter och doktorander involveras. Om kvalitetsbrister upptäcks ska kvalitetssystemet innehålla rutiner för hur de omhändertas och åtgärdas. Återkoppling av resultat från uppföljningar och granskningar samt åtgärdsarbete ska delges berörda studenter och personal. Det systematiska kvalitetsarbetet ska genom detta upplägg främja en kvalitetskultur och det strategiska arbetet på alla nivåer inom KTH.

De områden för uppföljning och granskning som utgör kvalitetssystemet ses över regelbundet och minst var fjärde år för att säkerställa att de områden som ingår är de som är mest relevanta för utvecklingen av verksamheten.

3 Omfattning och innehåll

KTH:s systematiska kvalitetsarbete inom utbildning på samtliga nivåer omfattar:

- Årlig uppföljning
- Programuppföljning genomförs vartannat år
- Extern kollegial granskning av program genomförs minst en gång under en sexårsperiod
- Fokusutvärdering av ett särskilt område eller grupp av program kan genomföras och kan omfatta extern granskning
- Dialoger kring resultatet från uppföljningar och utvärderingar genomförs på skol- och KTH-nivå. På KTH-nivå integreras dialogen om övergripande kvalitetsfrågor i de verksamhetsdialoger som KTH:s ledning genomför som en del av verksamhetsplaneringsprocessen

3.1 Årlig uppföljning

3.1.1 Kurser inom behörighetsgivande utbildning, program på grundnivå och avancerad nivå samt för livslångt lärande

I KTH:s *riktlinje om kursvärdering och kursanalys* (V-2019-0419) regleras på vilket sätt studenter och doktorander ska ges möjlighet att lämna sina synpunkter under en kurs och i anslutning till att en kurs avslutas, hur återkopplingen till studenter ska sammanställas och hur denna ska göras tillgänglig.

Efter varje avslutad kurs ska studenterna ges möjlighet att lämna sina synpunkter i en kursvärdering. Av riktlinjen framgår även att resultatet från kursvärderingen samt kursansvarig lärares plan för förändringar av kursen ska sammanställas i en kursanalys, som ska publiceras, se *riktlinje för kursvärdering och kursanalys* (V-2019-0419).

Det kan i samband med kursvärdering eller då kursanalys genomförs konstateras att en kurs har en eller flera kvalitetsbrister. Kvalitetsbrister kan också uppmärksammas av kursansvarig, examinator, studierektor, studenter, prefekt, programansvarig, i kursnämnd eller i samband med annan uppföljning. Även låg eller avvikande förändring i genomströmning och lågt eller avvikande förändring i söktryck kan vara indikationer på en eller flera kvalitetsbrister.

Om en kurs konstateras ha en eller flera kvalitetsbrister ska en åtgärdsplan tas fram och fastställas. Prefekt ansvarar för att följande process genomförs:

- Kursansvarig och examinator identifierar om en kurs har kvalitetsbrister enligt ovan och för att utveckla en åtgärdsplan för kursen.
- Prefekt för kursgivande institution ansvarar för att planerade åtgärder genomförs.
- Åtgärdsplanen förankras bland dem som berörs av åtgärderna oavsett skoltillhörighet.
- De funktioner som involveras i åtgärdsarbetet ska ha de befogenheter som krävs för att kunna vidta relevanta åtgärder.

För kurser inom program gör programansvarig en bedömning av om åtgärderna är tillräckliga. Grundutbildningsansvarig ska kontrollera att planerade åtgärder har vidtagits eller om åtgärder kvarstår. Fakultetsnämnden ansvarar för att samtliga åtgärdsplaner på skolan följs upp årligen.

3.1.2 Utbildning på forskarnivå

För årlig uppföljning av kurser inom forskarutbildningen gäller motsvarande som beskrivs i 3.1.1. Åtgärdsarbetet inom kurser med konstaterade kvalitetsbrister omfattar de kurser på forskarnivå som är obligatoriska inom ett eller flera doktorandprogram. Det gäller även återkommande valbara kurser som finns i doktorsprogrammets kursutbud.

Om en kurs konstateras ha en eller flera kvalitetsbrister ska en åtgärdsplan tas fram och fastställas. Prefekt ansvarar för att följande process genomförs:

- Kursansvarig och examinator identifierar om en kurs har kvalitetsbrister enligt 3.1.1 och för att utveckla en åtgärdsplan för kursen.
- Prefekt för kursgivande institution ansvarar för att planerade åtgärder genomförs.
- Åtgärdsplanen förankras bland dem som berörs av åtgärderna oavsett skoltillhörighet.
- De funktioner som involveras i åtgärdsarbetet ska ha de befogenheter som krävs för att kunna vidta relevanta åtgärder.

Programansvarig en bedömning av om åtgärderna är tillräckliga. Forskarutbildningsansvarig ska kontrollera att planerade åtgärder har vidtagits eller om åtgärder kvarstår. Fakultetsnämnden ansvarar för att samtliga åtgärdsplaner på skolan följs upp årligen.

I den årliga uppföljningen för utbildning på forskarnivå ingår även följande områden:

- **Handledning**
Prefekt ansvarar för att handledningen av doktorand vid institutionen följs upp och ansvarar för att åtgärdsplan tas fram då brister konstateras. Programansvarig ansvarar för att i dialog med prefekt följa upp att problem i handledningen inom programmet tas om hand och åtgärdas. De funktioner som involveras i åtgärdsarbetet ska ha de befogenheter som krävs för att kunna vidta relevanta åtgärder.

- **Studiemiljö**
 Prefekt ansvarar för att doktorandernas studiemiljö vid institutionen följs upp och ansvarar för att åtgärdsplan tas fram då brister konstateras. Programansvarig ansvarar för att i dialog med prefekt följa upp att problem i studiemiljön inom programmet tas om hand och åtgärdas. I studiemiljön ingår arbetsbelastning, tillgång till studie- och karriärvägledning, särskilt pedagogiskt stöd och ändamålsenlig infrastruktur. Likaså ingår att följa upp att KTH:s värdegrunds och diskrimineringslagens krav på aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter är uppfyllda. De funktioner som involveras i åtgärdsarbetet ska ha de befogenheter som krävs för att kunna vidta relevanta åtgärder.
- **Måluppfyllelse och progression**
 I samband med årlig uppföljning av individuella studieplaner ansvarar forskarutbildningsansvarig för att undersöka om doktorander har aktiviteter som är relevanta för uppfyllnad av examensmål för forskarutbildning och att resultat i förhållande till nedlagd tid uppnås. Identifierade brister hanteras av programansvarig för doktorsprogrammet tillsammans med huvudhandledare och prefekt för den institution där doktoranden verkar. Programansvarig följer i dialog med huvudhandledare upp att progressionsseminarier (till exempel 30/50/80-seminarier) genomförs enligt plan för respektive doktorand. Prefekt ansvarar för att åtgärdsplan tas fram om problem med måluppfyllnad eller progression konstateras. De funktioner som involveras i åtgärdsarbetet ska ha de befogenheter som krävs för att kunna vidta relevanta åtgärder. Forskarutbildningsansvarig ska informeras om åtgärdsarbetet och kontrollera att planerade åtgärder har vidtagits eller om åtgärder kvarstår.

Fakultetsnämnden ska hållas informerad om uppföljningsarbetet och relaterade åtgärder.

3.1.3 Mallar för årlig uppföljning

Ledningskansliet tillhandahåller de mallar som ska användas inom den årliga uppföljningen.

3.2 Programuppföljning vartannat år

3.2.1 Behörighetsgivande utbildning samt utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Utbildningsprogram på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande utbildning följs upp vartannat år. Uppföljningen syftar till att utveckla KTH:s utbildningsprogram enligt KTH:s vision och övergripande mål för utbildning samt för att säkerställa att studenterna på KTH uppfyller nationella och lokala examensmål vid examen. Uppföljningen av program på grundnivå och avancerad nivå och behörighetsgivande utbildning omfattar läsår. Områdena nedan omfattar behörighetsgivande utbildning och alla program på grundnivå och avancerad nivå, om inte annat anges.

Följande områden ingår:

- **Genomgång av åtgärdsplaner från årlig uppföljning av kurser**
 Programansvarig går igenom eventuella åtgärdsplaner från den årliga uppföljning som har genomförts närmast föregående och innevarande läsår. Syftet är att följa upp att planerade åtgärder har genomförts och problemen inte längre kvarstår.
- **Uppföljning av indikatorer**
 Programansvarig analyserar utvalda indikatorer, för bland annat rekrytering till och genomströmning på programmet samt samverkan med det omgivande samhället.

- Programmets strategiska utveckling
Programansvarig analyserar programmets utveckling utifrån KTH:s vision och övergripande mål, samverkan med det omgivande samhället samt valda principer för framtidens utbildning. De principer som följs upp inom programuppföljningen är de som bedöms vara mest relevanta på programnivå och som är viktiga för utbildningarnas kvalitet.
- Måluppfyllelse och progression (gäller ej behörighetsgivande utbildning)
För varje program ska det finnas en målmatris, där det framgår i vilka kurser de nationella och lokala målen examineras. I programuppföljningen följer programansvarig upp att målmatrisen är uppdaterad.
- Utbildningens relevans (gäller ej behörighetsgivande utbildning)
Utbildningens relevans utvärderas de år då programuppföljningen kompletteras med extern kollegial granskning, se nedan.
- Studentstöd, läranderesurser och infrastruktur
Programansvarig följer upp om det finns ett systematiskt arbete med att säkerställa studentstöd, läranderesurser och infrastruktur är ändamålsenliga för studenternas lärande.
- Integration av JML och hållbar utveckling
Programansvarig följer upp att KTH:s mål för integration av JML och KTH:s hållbarhetsmål examineras. Målmatrisen används för att på ett överskådligt sätt tydliggöra detta.

Programansvarig dokumenterar programuppföljningen i en programanalys med tillhörande utvecklingsplan. I utvecklingsplanen anges de aktiviteter som har identifierats i syfte att vidareutveckla det enskilda programmet. Programansvarig ansvarar för att programuppföljning genomförs enligt denna riktlinje, den mall som tillhandahålls av ledningskansliet och respektive skolas rutiner och processer för förankring och kollegialt framarbetande av analyserna. Studenterna ska ges möjlighet att delta i arbetet med programuppföljningen.

Grundutbildningsansvarig för en dialog med respektive programansvarig innan utvecklingsplan för respektive program fastställs. Grundutbildningsansvarig tar fram en gemensam utvecklingsplan för skolans program. I skolans utvecklingsplan ska de aktiviteter som bäst lämpas att genomföras gemensamt för skolan inkluderas. Den skolgemensamma utvecklingsplanen diskuteras i fakultetsnämnden innan den fastställs och den är också ett underlag till skolans verksamhetsplan.

Programansvarig ansvarar för att de aktiviteter som ingår i det enskilda programmets utvecklingsplan genomförs. Grundutbildningsansvarig ansvarar för att de aktiviteter som ingår i den skolgemensamma utvecklingsplanen genomförs.

Grundutbildningsansvarig ansvarar för att utifrån programanalyser och den skolgemensamma utvecklingsplanen, redovisa en översiktlig bild av kvalitetsläget inom skolans utbildningar i en skolrapport och att lyfta frågor som bedöms vara gemensamma för KTH:s skolor. Skolrapporten diskuteras i fakultetsnämnden innan den slutligen fastställs och lämnas till fakultetsrådet. Skolrapporten är ett underlag till rektors verksamhetsdialoger, se 3.4.2.

Grundutbildningsansvarig koordinerar att programanalyser och skolrapport finns tillgängliga enligt överenskommen tidsplan.

Utvärdering med extern kollegial granskning

Utvärdering med extern kollegial granskning av ett program, med en eller flera externa sakkunniga, ska genomföras minst vart sjätte år. Syftet är att få underlag för fortsatt utveckling av programmet. Utvärderingen med kollegial granskning är en del av programuppföljningen det aktuella året. Som underlag för utvärderingen ska *i första hand* rapporter från programuppföljning

användas. Studenter ska ges möjlighet att vara representerade i den kollegiala granskningen. Fakultetsnämnden vid skolan beslutar när och hur detta ska göras.

3.2.2 Utbildning på forskarnivå

Utbildning på forskarnivå följs upp vartannat år. Uppföljningen syftar till att utveckla KTH:s forskarutbildningsprogram enligt KTH:s vision och övergripande mål för utbildning samt för att säkerställa att doktoranderna på KTH uppfyller nationella och lokala examensmål vid examen.

Följande områden ingår:

- Genomgång av åtgärdsplaner från årlig uppföljning av kurser
Programansvarig går igenom eventuella åtgärdsplaner från den årliga uppföljning som har genomförts närmast föregående och innevarande läsår. Syftet är att följa upp att planerade åtgärder har genomförts och att problemen inte längre kvarstår.
- Studiemiljö
Programansvarig går igenom eventuella åtgärdsplaner från den årliga uppföljning som har genomförts närmast föregående och innevarande läsår. Syftet är att följa upp att planerade åtgärder har genomförts och problemen inte längre kvarstår. Utöver detta följer programansvarig upp studiemiljön utifrån doktorandernas synpunkter som inhämtas genom en doktorandenkät.
- Handledning
Programansvarig går igenom eventuella åtgärdsplaner från den årliga uppföljning som har genomförts närmast föregående och innevarande läsår. Syftet är att följa upp att planerade åtgärder har genomförts och problemen inte längre kvarstår. Utöver detta följer programansvarig upp handledningen utifrån programmets resultat i doktorandenkät. Programansvarig gör även en kvantitativ uppföljning av handledarresurserna.
- Måluppfyllelse och progression
Forskarutbildningsansvarig analyserar årliga uppföljningar av måluppfyllelse och progression med avseende att identifiera behov av utveckling som inte rör individer. Forskarutbildningsansvarig följer också upp att det finns fungerande processer och rutiner för framtagande, uppföljning och revidering av individuella studieplaner.
- Uppföljning av indikatorer
Programansvarig analyserar utvalda indikatorer för bland annat rekrytering till programmet, doktorandernas aktivitet och samverkan med det omgivande samhället.
- Programmets strategiska utveckling
Programansvarig analyserar programmets utveckling utifrån KTH:s vision och övergripande mål, samverkan med det omgivande samhället samt valda principer för framtidens utbildning. De principer som följs upp inom programuppföljningen är de som bedöms vara mest relevanta för forskarutbildningen och som är viktiga för utbildningarnas kvalitet.
- Avhandlingars kvalitet och relevans
Forskarutbildningsansvarig ansvarar för att avhandlingarnas kvalitet och relevans analyseras på skolan. För en bedömning av kvalitet och relevans i förhållande till internationell nivå bör forskarutbildningsansvarig ta in underlag från betygskommittéer.
- Integration av JML och hållbar utveckling
Programansvarig följer upp att KTH:s mål för integration av JML och KTH:s hållbarhetsmål examineras.

Programansvarig dokumenterar programuppföljningen i en programanalys med tillhörande utvecklingsplan. I utvecklingsplanen anges de aktiviteter som har identifierats i syfte att vidareutveckla programmet. Programansvarig ansvarar för att programuppföljning genomförs enligt

denna riktlinje, den mall som tillhandahålls av ledningskansliet och respektive skolas rutiner. Doktoranderna ska ges möjlighet att delta i arbetet med programuppföljningen.

Forskarutbildningsansvarig för en dialog med respektive programansvarig innan utvecklingsplan för respektive program fastställs. Forskarutbildningsansvarig tar fram en gemensam utvecklingsplan för skolans program. I skolans utvecklingsplan ska de aktiviteter som bäst lämpas att genomföras gemensamt för skolan inkluderas. Den skolgemensamma utvecklingsplanen diskuteras i fakultetsnämnden innan den fastställs och den är också ett underlag till skolans verksamhetsplan.

Programansvarig ansvarar för att de aktiviteter som ingår i det enskilda programmets utvecklingsplan genomförs. Forskarutbildningsansvarig ansvarar för att de aktiviteter som ingår i den skolgemensamma utvecklingsplanen genomförs.

Forskarutbildningsansvarig ansvarar för att utifrån programanalyser och den skolgemensamma utvecklingsplanen, redovisa en översiktlig bild av kvalitetsläget inom skolans doktorsprogram i en skolrapport och att lyfta frågor som bedöms vara gemensamma för KTH:s skolor. Skolrapport diskuteras i fakultetsnämnden innan den slutligen fastställs och lämnas till fakultetsrådet. Skolrapporten är ett underlag till rektors verksamhetsdialoger, se 3.4.2.

Forskarutbildningsansvarig koordinerar att programanalyser och skolrapport finns tillgängliga enligt överenskommen tidsplan.

Utvärdering med extern kollegial granskning

Utvärdering med extern kollegial granskning av ett program, med en eller flera externa sakkunniga, ska genomföras minst vart sjätte år. Syftet är att få underlag för fortsatt utveckling av programmet. Utvärderingen med kollegial granskning är en del av programuppföljningen det aktuella året. Som underlag för utvärderingen ska *i första hand* rapporter från programuppföljning användas. Doktorander ska ges möjlighet att vara representerade i den kollegiala granskningen. Fakultetsnämnden vid skolan beslutar när och hur detta ska göras.

3.2.3 Mallar för programuppföljning

Ledningskansliet tillhandahåller de mallar som ska användas inom programuppföljningen.

3.3 Fokusutvärdering

Fokusutvärderingar är KTH-gemensamma och kan omfatta ett visst område, en grupp av program eller en utbildningsnivå. Fokusutvärderingar är ett komplement till årlig uppföljning och programuppföljning och ska användas restriktivt. Förslag till tema för en fokusutvärdering kan väckas av en enskild funktion eller grupp inom KTH. Fakultetsrådet fattar beslut om att en fokusutvärdering ska genomföras.

En fokusutvärdering initieras när ett behov har identifierats, till exempel att ett område har identifierats som strategiskt viktigt och att det finns ett behov av fördjupad kunskap om området inför beslut om vidare utveckling. En fokusutvärdering kan också initieras när ett behov av att veta mer om ett område har uppstått eller om en KTH-gemensam kvalitetsbrist har identifierats via de årliga uppföljningar och programuppföljningar som genomförs inom ramen för KTH:s kvalitetssystem.

Fokusutvärderingarnas metod och process anpassas utifrån den eller de frågor som ska besvaras av utvärderingen. En fokusutvärdering kan vid behov inkludera externa granskare. I samband med beslut om att en fokusutvärdering ska genomföras, beslutas också vilken metod som ska användas och om utvärderingen ska inkludera externa granskare.

Fokusutvärderingar samordnas av ledningskansliet inom verksamhetsstödet.

3.4 Dialoger och erfarenhetsutbyte kring kvalitetsarbete

3.4.1 Dialog på skolnivå

Dialog kring resultatet från årlig uppföljning och programuppföljning genomförs inom fakultetsnämnden på skola. Skolchefen ansvarar för att dialogen genomförs. Frågor som ska hanteras gemensamt av skolan i dess verksamhetsplan identifieras och frågor som kräver vidare hantering efter dialogen dokumenteras. Dialog genomförs enligt respektive skolas rutiner. Studenter och doktorander ska ges möjlighet att vara representerade på dialogerna.

3.4.2 Rektors verksamhetsdialoger

Dialogen om övergripande kvalitetsfrågor integreras i rektors verksamhetsdialoger som en del av verksamhetsplaneringsprocessen. Underlag för den del av dialogen som omfattar kvalitetsfrågor är den skolrapport som respektive skola ska ta fram, se avsnitt 3.2.1 och 3.2.2. Frågor som ska hanteras vidare efter dialogen, inklusive ansvarig funktion, dokumenteras.

3.4.3 Universitetsövergripande erfarenhetsutbyte

Universitetsövergripande erfarenhetsutbyte och lärande är en del i det systematiska kvalitetsarbetet vid KTH. På KTH arrangeras en sammankomst för all personal och studenter två gånger per år. Till sammankomsten knyts också grupper bestående av personal och studenter som driver särskilda frågor för utveckling av utbildningen på KTH. Fakultetsrådet ansvarar för att sammankomsterna genomförs och att utfallet från den senaste omgången av programuppföljning kommer upp på dagordningen.